

Postanowienie z dnia 5 marca 1998 r.

III RN 5/98

Odmowa udzielenia prasie informacji przez Najwyższą Izbę Kontroli może być zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego (art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe, Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Adam Józefowicz, Walerian Sanetra (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 5 marca 1998 r. sprawy ze skargi Redakcji Biuletynu Studentów Politechniki W. "S." na odmowę udzielenia informacji przez Najwyższą Izbę Kontroli na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie [...] od postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego we Wrocławiu z dnia 24 listopada 1997 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego wniósł rewizję nadzwyczajną od postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego we Wrocławiu z dnia 24 listopada 1997 r. [...], w sprawie ze skargi Redakcji Biuletynu Studentów Politechniki W. "S." na odmowę udostępnienia przez Najwyższą Izbę Kontroli - Delegaturę w W. do wglądu dokumentów sporządzonych przez tę Izbę w Politechnice W. w 1997 r. Podstawą tej rewizji jest zarzut rażącego naruszenia art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) w związku z art. 4 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 ze zm.), a także naruszenia interesu

Rzeczypospolitej Polskiej.

Zaskarżonym postanowieniem Naczelnego Sądu Administracyjnego odrzucił skargę wniesioną przez Redakcję Biuletynu Studentów Politechniki W. "S." na odmowę udostępnienia jej do wglądu przez Najwyższą Izbę Kontroli - Delegaturę w W. dokumentów urzędowych sporządzonych przez nią w 1997 r. w Politechnice W. Według zaskarżonego postanowienia przedmiot skargi wniesionej przez Redakcję Biuletynu "S." wykraczał poza kognicję Naczelnego Sądu Administracyjnego określoną w art. 16 ust. 1 i art. 17 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym. Z tego względu skarga jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu na podstawie art. 27 ust. 2 tej ustawy.

Stanowisko to według Prezesa NSA jest oczywiście nietrafne. Kognicję Naczelnego Sądu Administracyjnego określają nie tylko przepisy powołane przez NSA w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, ale - jak stanowi art. 16 ust. 2 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym - także przepisy ustaw szczególnych przewidujące sądową kontrolę (stosuje on wtedy środki określone w tych przepisach).

Jednym z takich przepisów ustaw szczególnych jest art. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe, stosownie do którego organy państwowe, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne, a w zakresie działalności społeczno-gospodarczej również organizacje spółdzielcze i osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, są obowiązane do udzielenia prasie informacji o swej działalności (ust. 1). Odmowę udzielenia informacji można zaskarżyć do Naczelnego Sądu Administracyjnego w terminie miesiąca; w postępowaniu przed Sądem stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego o zaskarżaniu do sądu decyzji administracyjnej (ust. 4).

Zdaniem Prezesa NSA odrzucenie skargi Redakcji Biuletynu "S.", jako niedopuszczalnej, nie tylko stanowi obrazę określonych przepisów, ale jest także sprzeczne z interesem Rzeczypospolitej Polskiej. Narusza ono bowiem prawo każdego do sądu zagwarantowane w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a przez to również prawo do pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, określone w art. 54 ust. 1 i art. 61 Konstytucji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest zasadna. Wadliwość zaskarżonego postanowienia wynika przede wszystkim z pominięcia przez NSA przepisu art. 16 ust. 2 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, a w konsekwencji także art. 4 Prawa prasowego. W myśl art. 4 ust. 1 tego Prawa organy państwowe, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne, a w zakresie działalności społeczno-gospodarczej również organizacje spółdzielcze i osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, są obowiązane do udzielania prasie informacji o swojej działalności. Odmowa udzielenia informacji może nastąpić jedynie ze względu na ochronę tajemnicy państwowej i służbowej oraz innej tajemnicy chronionej ustawą (art. 4 ust. 2). Na żądanie redaktora naczelnego odmowa powinna przy tym zostać doręczona zainteresowanej redakcji w formie pisemnej (w terminie trzech dni - art. 4 ust. 3) i może być zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego (art. 4 ust. 4). Możliwość wniesienia skargi do NSA w razie odmowy udzielenia informacji dotyczącej działalności określonego organu państwowego i innych jednostek organizacyjnych wymienionych w art. 4 ust. 1 Prawa prasowego jest wyraźnie przewidziana w art. 4 ust. 4 tego Prawa. Stąd też, między innymi, chybione jest powoływanie się w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia NSA na okoliczność, iż w myśl art. 17 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym w razie bezczynności organów Sąd ten rozpoznaje skargi (na bezczynność organów) tylko w przypadkach określonych w jej art. 16 ust. 1 pkt 1-4. Odmowa udzielenia informacji o swojej działalności nie może być przy tym identyfikowana z bezczynnością organu w rozumieniu art. 17 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym. Zakresem kontroli (kognicji) NSA objęte są przypadki odmowy udzielania informacji niezależnie od tego czy odmowa ta jest, czy nie jest uzasadniona, byleby tylko przedmiotem skargi była odmowa dotycząca udzielenia prasie "informacji o swojej działalności" przez jednostki organizacyjne wskazane w art. 4 ust. 1 (a także ust. 5) Prawa prasowego. W szczególności przedmiotem badania przez NSA ma być przy tym to, czy odmowa udzielenia informacji była uzasadniona ze względu na ochronę tajemnicy państwowej i służbowej oraz innej tajemnicy chronionej ustawą. Z mocy art. 4 ust. 6 Prawa prasowego wyłączenie kognicji NSA dotyczy tylko organów władzy państwowej i wymiaru sprawiedliwości; do organów tych nie odnosi się również powinność doręczenia odmowy

udzielania informacji zainteresowanej redakcji. Do kategorii organów wymienionych w art. 4 ust. 6 Prawa prasowego nie należy Naczelna Izba Kontroli i stąd bezpodstawne było odrzucenie przez NSA zaskarżonym postanowieniem skargi Redakcji Biuletynu Studentów Politechniki W. "S.". Z powodów w niej wskazanych zasadny jest również zarzut rewizji nadzwyczajnej dotyczący naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ KPC w związku z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189) orzekł jak w sentencji.

=====